

האיזון בין הפיתוח לבין שמירה על הסביבה ("האי של צחי") מערך לתלמידי חטיבה ותיכון

מהו התפקיד שלנו, בני האדם, בשמירה על הסביבה והטבע בעידן של פיתוח תעשייתי?
מערך פעילות לתלמידי חטיבה ותיכון, נכתב בשיתוף עם ארגון צהר

מטרת העל:

הכרת החשיבות של שמירה על האיזון בין פיתוח תעשייתי לשמירה על הטבע ועל הסביבה.

מטרות ביניים:

- הבנת הקונפליקט בין תפקידו של האדם בפיתוח העולם לבין תפקידו בשמירה עליו.
- חשיבה על רעיונות לקידום האיזון הנדרש בין הפיתוח לבין שמירה על הטבע ועל הסביבה.

אוכלוסיית יעד: גילי חטיבת ביניים וחטיבה עליונה.

משך זמן הפעילות: 45 דקות.

משחק אסוציאציות (5 דקות)

על המשתתפים והמשתתפות לומר במהירות מילים שמתקשרות עם הביטויים הבאים:
פיתוח, תעשייה, טבע, מפעלים, טכנולוגיה, כסף, איכות חיים, סמארטפונים, כימיקלים.

אפשר לראות שמצד אחד הביטויים טכנולוגיה, איכות חיים, כסף וכו' מעוררים לרוב קונוטציות חיוביות, ולעומת זאת מילים כמו מפעלים, תעשייה וכו' מעוררות קונוטציות שליליות.

תפקידיו של האדם: עיון במקורות (20 דקות)

בראשית פרק א, כח:

"וַיְבָרֶךְ אֱתֶם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמְלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ וְכַבְּשֶׁהָ וְרָדוּ בָדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל-חַיַּה הַרְמָשָׁה עַל-הָאָרֶץ"

- מהו תפקידו של האדם בעולם לפי הפסוק הזה?

בראשית פרק ב, טו:

"וַיִּקַּח ה' אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם וַיִּנְחָהוּ בְּגֶן-עֵדֶן לְעֲבָדָהּ וּלְשִׁמְרָהּ"

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

- מה תפקידו של האדם בעולם לאור הפסוק השני?
נמשיך ונברר:
- האם אין סתירה בין שני הפסוקים?
- לאיזה מהתפקידים אתם מתחברים באופן אישי?

דיבייט "כבשו את הארץ" אל מול "לעבדה ולשמרה"

נבקש מכל התלמידים שמתחברים יותר לתפקיד "כבשו את הארץ" לעמוד בצד אחד של הכיתה ומהתלמידים שמתחברים לתפקיד "לעבדה ולשמרה" לעמוד בצד השני של הכיתה. נחלק לכל קבוצה דף ועט וניתן חמש דקות לחשוב על הטענות המשכנעים ביותר מדוע התפקיד שבו בחרו חשוב יותר. ניתן לכל קבוצה שלוש דקות להציג את הטענות שכתבה. נשאל את התלמידים: "האם מישוהו השתכנע ורוצה לעבור לקבוצה השנייה?"

"האי של צחי" (5 דקות)

- מקרינים את הסרטון "האי של צחי"
- קוראים מאמר קצר בשבח אכילת החומס

דיון בעקבות הסרט (10 דקות):

- מה דעתכם על הסרט? מה הוא מנסה ללמד אותנו?
- מה לדעתכם גרם לכישלון של צחי להשיג איזון?
(תשובות אפשריות: רדיפה אחר העושר; שימוש באמצעים חריגים (פצצות); ניצול לא נכון של משאבי האי; אובדן פרופורציה ואיזון בהתנהלותו).
- מה הייתם מציעים לצחי לעשות כדי לא לגרום להרס של האי?
- איך אפשר ליצור איזון בין המטרות החיוביות (הפצת חומס בריא והצלחה כלכלית) לשמירה על האי ועל הטבע?
- האם אפשרי לחזק גם את הטוב עבור בני אדם וגם את הארץ?
- האם יש סתירה בין צורכי האדם לצורכי הארץ / הטבע / הסביבה?

כלים לדרך – איזון בין צורכי האדם לצורכי הטבע (8 דקות):

נשאל:

- איך אפשר לשלב בין "לעבדה ולשמרה", לבין "כבשוה" בחיים האישיים שלנו?
- איך מפתחים את העולם ועדיין מצליחים לשמור על הטבע ועל הסביבה?
- איך אפשר לוודא שיהיה איזון בין השניים מבחינה מדינית? (חקיקת חוקים, הקצאת תקציבים לפרויקטים שונים...)
- איך אפשר לוודא שיהיה איזון בין השניים מבחינה פרטנית? מהן הפעולות שכל אחד מאיתנו יכול לנקוט כדי לשמור על האיזון?

*אפשר לכתוב את ההצעות לפעולות שאנחנו יכולים לנקוט לשמירה על האיזון בין צרכינו אנו לבין צורכי הטבע על פלקט ולתלות בכיתה לתזכורת יום יומית.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

סיכום (2 דקות):

במפגש נוכחנו לדעת עד כמה מורכב לאזן בין הצרכים של האדם בעולם המודרני לבין הצרכים של האדמה והסביבה.
חשוב שנזכור שגם לטבע ולסביבה יש מקום בעולם שלנו, וככל שנשמור על הסביבה יותר, כך ייטב לנו. אל לנו לשכוח את הטבע כשאנחנו מתנהלים בחיי היום יום שלנו וכשאנחנו מפתחים את הסביבה שלנו.